

Mjölby
FN-förening

Till Livsmedelsbutikerna som ingick i FN-föreningens undersökning om Fair Trade utbudet i Mjölby kommun.

Tack för ert deltagande i undersökningen som FN-föreningen i Mjölby gjorde vecka 39 - 41 i år! Vi vill gärna berätta för er om resultatet och uppmuntra er till att utveckla er Fair Trade försäljning. Resultaten sammanfattas i bifogade tabell.

Utbudet är faktiskt förvånansvärt stort men kan bli både bredare, djupare och bättre exponerat. Om Mjölby Kommun med rätta skall kunna kalla sig en "Fair Trade City" bör både utbudet av varor och medvetenheten hos kunderna växa.

Bredd

I nio av de tio butikerna i Mjölby kommun som svarade på enkäten, fanns det i oktober 2012 Fair Trade varor att köpa. Sammanlagt 26 typer av Fair Trade varor fanns till försäljning. Ändå saknar vi några vanliga FT-varor som är vanliga på andra håll t.ex. ris, müsli, olivolja, tvål och schampo. Enligt Fair Trade Sveriges hemsida finns det drygt 80 olika varuslag på marknaden bara inom livsmedel, så möjligheterna att bredda utbudet är stort.

Störst chans att hitta FT-varor är det på Coop Extra (20st varor). Fem andra butiker har också ett brett utbud: Willys (16), City Gross (15), Coop Skänninge (15), ICA Supermarket (13) och Hemköp (12). Lidl och Östenssons satsar inte lika brett (6) medan Netto bara har 3 varutyper. Tempo förde inga Fair Trade-varor alls. Från ICA i Väderstad fick vi inte något svar.

Vid den uppföljning av svaren på frågeformuläret som vi gjorde den 8-9 oktober visade det sig att flera butiker hade fler FT-varor än vad man uppgett i frågeformuläret. I några få fall fanns inte uppgiven vara att finna varken av oss eller av tillfrågad personal (angivet med "0" i tabellen).

De allra flesta butiker (8 av de 9 som säljer FT-varor) erbjuder bryggkaffe, strösocker, chokladkakor och bananer. Några butiker har visserligen bara FT-bananer vissa tider (angett med "0,5" i tabellen). Många butiker har också snabbkaffe (7), påste (7), bitsocker (6), farinsocker (5) och rosor (5). Den som vill köpa någon av de andra 17 varutyperna måste troligen shoppa runt i flera butiker.

Vill man exempelvis ha FT-kokkaffe måste man gå till ICA Supermarket och vill man köpa quinoa så får man åka till City Gross. Och vill man dricka FT-juice till frukost blir det att gå till Lidl eller Willys. Vill man ha läsk får man gå till Coop antingen i Mjölby eller Skänninge men där får man leta ordentligt för de är inte lätta att hitta. Att underlätta för kunderna att hitta FT-varorna är nog den viktigaste och enklaste förbättringen som butikerna kan göra.

Djup

I den bifogade tabellen anges hur många olika varianter av varje FT-varuslag som vi fann i butikerna i undersöknings veckan. Speciellt bryggkaffe, påste och chokladkakor finns i många olika varianter/smaker.

För bryggkaffe verkar det finnas ett bra djup i utbudet i fem butiker med både kvalitetskaffe och en lågprisvariant. (City Gross, Coop Extra, Willys, ICA och Coop i Skänninge). Även Hemköp och Östenssons har flera sorters bryggkaffe.

För chokladkakor består djupet dels i kakaohalten dels i olika smaksättningar. Alla åtta butikerna som för chokladkakor erbjuder högkvalitetschoklad (70% kakaohalt). Framförallt City Gross, Östenssons och Coop Extra har också många smakvarianter. Men även ICA har mer än två smaker. Här finns det god förbättringsmöjlighet för de butiker som vill ha höga ambitioner.

Utbudet av te är jämförelsevis litet. ICA, City Gross och Coop Extra har flera varianter av påste men i övrigt är det skralt. Löste är det riktigt dåligt med. Det finns bara i fyra butiker och endast Coop Extra har mer än en variant. Stor potential till förbättring speciellt som det finns många högkvalitativa Fair Trade teer på marknaden!

Te kan ju vara mycket olika – svart, grönt, rött, ört- rent te eller smaksatt – som påse eller löst. Vill man ha ett ordinärt svart oparfymerat te, typ Ceylon, så finns det på Coop i Mjölby och Skänninge i såväl påste och som löste, medan ICA och City Gross har det som påste. Coop Extra har dessutom en högre kvalitet av svart påste. Även Lidl har ett bra svart Darjeeling påste. Störst utbud av smaksatta teer har ICA Supermarket. Grönt påste finns på ICA och City Gross. Ett grönt smaksatt löste finns på ICA och Coop Extra. Bara ett enda örtte fann vi (kamomill) och det var på Coop Extra. Rött Rooiboste fann vi inte någonstans.

Av övriga varor kan nämnas att ICA har 2 sorters blommor – nejlikor och rosor – medan Netto och Willys bara hade rosor och City Gross och Coop Extra har rosor men inte hela tiden. Intressant är att Netto som inte har många FT-varor, ändå har satsat på Fair Trade rosor! Dessa exponeras dessutom tydligt genom att man möts av dem entrén. Men en bättre skylt med Fair Trade-loggan borde man sätta upp!

Exponering

Vi har bedömt exponeringen i en 9-gradig skala där 1 är sämst och 9 är bäst. Skalan beskrivs i bilaga 2. Genom en väl definierad skala minskas godtyckligheten i bedömningen och det blir lätt för handlarna att se hur de kan förbättra sin exponering.

Coop Extra som har störst bredd och djup i utbudet, har den sämsta exponeringen! Det elektroniska hyllkantetikettsystemet kan inte tydligt visa vad som är Fair Trade. Man verkar vara mycket sparsam med manuellt uppsatta skyltar. City Gross och Netto får också tvåor för exponeringen eftersom man endast undantagsvis lyfter fram att det är Fair Trade med skylt, logo eller framträdande placering. Dessa affärer litar helt på varans egen märkning eller på märket på kartongen som varorna står i.

För att få en trea enligt bedömningsskalan skall det finnas tydliga skyltar på hyllkant eller i varans närhet. Det gör det på Lidl och Coop Skänninge. Dock har de inte med FT-logon som ju är varumärkestärkande. Det finns den däremot på Willys och Hemköp så de får fyror i bedömningen. Men de märker ut de ekologiska varorna betydligt större och tydligare än FT-varorna.

Bäst, om än ej helt bra, är ICA Supermarket som märker de flesta FT-varorna med tydlig logo på hyllkanten på liknande sätt som de märker sina ekologiska varor. Det fattas en del fortfarande men de är på gång att märka dem jämbördigt med "Eko-varorna".

För att kunna ge bättre exponeringsbetyg hade vi velat se Fair Trade-logon tydligare exponerad än exempelvis "Krav" och "Ekologiskt" genomgående i butiken. Dessutom

önskar vi bästa placering på hyllan (i ögonhöjd), eller på torg, vid kassan eller vid entrén.

Bäst exponerade tror vi att FT-varorna skulle bli om de fick en egen tydlig varaktig plats i butiken där de fanns alla samlade. Då skulle den bredden av varor synas. Nu vet inte ens personalen själva vilka FT-varor som finns. Fair Trade fick gärna exponeras tillsammans med andra varor med kvalitetskaraktär exempelvis närodlat/närproducerat eller ekologiskt. En sådan "Butik i Butiken" skulle göra det lätt för de medvetna kunderna att hitta sina varor. Dessutom skulle det höja hela butikens image av kvalitet.

För att skapa medvetenhet om Fair Trade önskar vi också mer upplysande information om vad Fair Trade betyder, exempelvis informativa skyltar eller broschyrer som kunderna kunde läsa.

Vissa butiker har uppgett att de har centralt stödda kampanjveckor då de lyfter fram Fair Trade både i annonsering och i butiken och med priserbjudanden. Detta är ju också lämpliga tillfällen att upplysa om vad Fair Trade står för.

FN-föreningen i Mjölby tackar för er medverkan och ser gärna att Fair Trade varorna har både större bredd, djup och exponering vid nästa års undersökning.

Har du frågor eller synpunkter kring vår undersökning eller vill samtala vidare om hur ni kan utveckla er Fair Trade försäljning, är du välkommen att höra av dig till Torgny Veibäck som har gjort sammanställningen och analysen: 070 441 7372, veiback@assist.nu.

Mjölby i november 2012

Pia Samuelsson

Ordförande FN-föreningen i Mjölby

Telefon: 0142-369991

Mobil: 0703-945046.

PS Du vet väl om att ni kan hämta hem skylt- och informationsmaterial gratis på Fair Trade Sveriges hemsida: www.fairtrade.se. Där finns också information om över 1500 produkter och var de kan beställas. DS